

verdroegen deze vijf elkaar heel goed; maar toen ook in hun leven „die grosse Liebe” verscheen was het met de harmonie gedaan. Deze trad op in den vorm van twee nieuwe dieren, welke bij de andere gebracht werden, toen ontspon zich een voortdurende strijd, een strijd zoo hevig en fel, dat er vele slachtoffers bij te betreuren waren. Waarschijnlijk waren de eerste vijf alle mannetjes en de nieuwe wijfjes of tenminste een ervan. Hoe het ook zij, onderlinge gevechten op leven en dood speelden zich dagelijks af, de een na den ander legde het af en liet het leven op het slagveld. Slechts één zegevierde en het is diens huid, welke nu in mijn bezit is.

Door vertrek naar Holland was het helaas niet mogelijk de experimenten met de mon-mon voort te zetten, misschien dat anderen ons later met nieuwe resultaten verblijden zullen.

	opgemeten exemplaar	gemiddelde	maximum
Totale lengte	200	265	285
Kop en romp	110	143	157
Staart	90	122	128
Oor	15	19	20
Achterpooten	23	28,7	30

Tabel der lengten van het door mij gemeten exemplaar, de gemiddelde en de maximum-lengten van de soort.

Utrecht.

Dr. J. C. VAN DER STEEN.

EEN VISSCHER, DIE STEEDS MET LEEGE HANDEN HUISWAARTS KEERT.

Die visscher ben ik. Aan de visch ligt het niet. Die gedijt goed in de „Oude IJssel”. Van heinde en ver komen de beminnaars van de hengelsport. Keppel wordt gekozen als vacatieoord en dag in dag uit staan of zitten de visschers aan de rivier.

Aan den hengel ligt het ook niet. Weinberg is de leverancier. Toen mijn oog gevallen was op diens reclameplaat: een visscher met een net, van visschen zwaar, gevangen met een hengel van Weinberg, dacht ik: zie zoo! Zwaar met koper beslagen. Hij heeft ook genoeg gekost. „Dat kapitaal doet niet veel rente”, zei mijn vrouw, uiterst vriendelijk, toen ik weer eens platzak huiswaarts keerde. „Wat je toch voor plezier aan dat visschen hebt, dat nooit wat oplevert”.

Wat zou toch de oorzaak zijn? Niet lui genoeg? „Een hengel is een ding, aan het eene uiterste waarvan zich een pier, of ander aas bevindt, en aan het andere een luiard”, heeft eens iemand gezegd. Dat neem ik gaarne aan: niet lui genoeg. En niet geduldig genoeg? Dat zou meer dan jammer zijn, want deze visscher is ook een visscher van menschen; hij zal niets bereiken en met leege handen blijven staan als hij niet geduldig in gelooven en geduldig in hopen, geduldig en lijdzaam in zijn liefde is. De kwestie is deze: een goede visscher loert naar den dobber, heeft voor niets anders oog en zijn fantasie duikt onder water. Hij kijkt naar dien snoek, die daar wel eens schuilen kon onder die pompeblaren, of naar dien grooten baars, zich verbergend in pijlkruid of wier, of naar dien karper die langs den bodem schuurt, die er zijn of niet zijn. Hij loert maar naar den dobber en geeft acht op het geringste levensteeken. Wat is dat? Dat is een vlieg of waterjuffer, die dat drijvende voorwerp voor een moment tot rustplaats koos. Maar mij verveelt dat kijken naar die stomme visschen, die er misschien in 't geheel niet zijn en mijn interesse gaat uit naar wat daar toch tjilpt in dat wilgeboschje, wat daar toch wiegelt

VISSCHER DIE STEEDS MET LEEGE HANDEN HUISWAARTS KEERT 219

in het ranke riet. Wat zouden dat voor vogels zijn, die daar als donkere stipjes afsteken tegen de blauwe lucht! De kijker wordt er op gericht. Het is een wulpenvlucht. Hoor, daar klinkt het met heldere klokkestem: kloei, kloei, dat talloze zangvogels zoo inponeert, dat zij het trachten na te bootsen.

Hengel en hengelsport zijn glad vergeten.

Maar nu zou het toch eens echt wezen. Een reuze visschersman zou overkomen uit het stedeke Doesburg. Mijn vriend, de oud-kapitein. In vroegere jaren heeft hij op Atjeers jacht gemaakt. Nu behoort hij tot Doesburg's vroede vaderen en leidt hij vreedzame burgers binnen de bedding van wijze wetten. Maar als hij een heelen of halven dag weet uit te koopen, dan zit hij aan den waterkant. En als je bij hem aan huis komt en den schat van vischtuig moogt zien, dan krijgt ge een schat van verhalen op den koop toe, natuurlijk met wat visscherslatijn er bij. Wat die man al niet op den wal gesleept heeft!

„Vandaag komt uw man niet zonder visch thuis”, zei hij goedig en welbewust aan mijn vrouw, toen hij mij kwam afhalen op een mooien, zomerschen morgen. Er was een bijzondere aanleiding voor zijn komst. Ik had eenige dagen geleden gezeten aan het „lamme water”, waardoor in vroegere tijden de Oude IJssel geloopen had en ik genoot van de meest gracieuze waterbewoners, die er zijn, de riet- of waterhoentjes. Aantrekkelijker goedje is er niet. En juist ging de gedachte door mij heen: dat zijn bevoorrechte wezentjes, niet alleen omdat ze zoo fijn van teekening zijn en zoo bevallig van lichaamsbouw, maar vooral omdat ze geen vijanden hebben. De jager laat ze met rust, want hun boutjes zijn niet naar zijnen smaak. De jachtopziener, die ze blijkbaar van geen enkel kwaad beschuldigen kan, houdt het geweer geschouderd, als ze vriendelijk en vroolijk roeien over den plas. Als een buizerd of kiekendief over het water zeilt, dan hebben ze geen boodschap. Ze duiken en kijken met één oog langs den rand van een nymphaeënblad rustig de omgeving over, totdat het sein weer op veilig staat. Dan spelen ze weer hun onbezorgde levensspel. Vijanden hebben ze niet. Zou het zoo zijn? Opeens een klagend geluid van een dat in mijn onmiddellijke nabijheid zijn fijne wezentje aan mijn genietende oogen vertoont. Angstig en heftig bewegen zich de vleugels, maar de kleine vliegmaschine kan niet starten. Er is iets dat haar met kracht naar beneden trekt. Daar gaat ze en verdwijnt voor mijn ontstelden blik. Mijn eerste gedachte was: een vischotter, maar ik begreep het weldra: een reuze snoek, de zoet-watermoordenaar, heeft haar gekozen tot zijn middagmaal en haar doen verdwijnen in zijn altijd hongerige maag.

Blijft in ondiep water, klein, liefvallig volkje, in kreekjes en slootjes, waar niets uw idyllisch leven verstoort.

Om dien snoek was het den kapitein begonnen. Daarvoor was hij dien vroegen morgen van Doesburg naar Keppel gestevend. Die oud-vader, die groot-Mochol, die moest er aan gelooven. En die zou er aan gelooven!

Ons werd een mooie dag en goede buit toegewenscht en behoorlijke lafenis toegezegd als wij hongerig en dorstig zouden wederkeeren.

„Zijn wij er haast?” klonk telkens de ongeduldige vraag en het laconieke antwoord dat er op volgde: „och, wat doet het er toe of hij wat vroeger of wat later in de mazen van je schep-net spartelt. Zie je die geknotte popels ginds? Juist tusschen de 3e en de 4e heeft de tragedie zich afgespeeld. Veel succes!”

„Ga je niet mee?” „Ik kom wel na, wil eerst hier eens probeeren.” Een medelijdende glimlach kwam op het gelaat van den ervaren visschersman. „Je kunt den hengel net zoo goed op de wei uitleggen. Hier staat geen water, hier vang je hoogstens een schele posk”. Nooit werd een naam met zooveel verachting uitgesproken. Ik ben gauw tevreden, was mijn antwoord, en een tevreden mensch is een gelukkig mensch.

Maar ik had een ander idee. Daar vlak bij had een fuut gebroed. Op een kunsteloos nest van neergebogen biezen, op een veiligen afstand van beide oevers, daar had ik haar zien zitten, om opeens onder te duiken en ver weg zich weer te vertoonen in uiterlijk rustige stemming

als van een, die nergens van weet. Zij had geen tijd gehad om, zooals haar gewoonte is, bij dreigend gevaar, haar eieren met een sliklaag te bedekken. Ik had haar geheim intusschen ontdekt; vier witte eitjes zag ik schemeren tusschen de rietstengels en ging stilletjes heen. Later ben ik nog eens gaan kijken, maar nu op verren afstand, met behulp van mijn kijker om haar niet te verontrusten. Nu waren eenige weken verlopen en wilde ik weten hoe het met haar gezinsleven stond. En daar kwam ze, uit die gevaarlijke zône, waar die hengelaar maar al langs den oever beende, aanroeien naar mij, die rustig achter een boschje van wilgenroosjes zat. Hoog en trotsch haar kuif geheven. En ze had reden om trotsch te zijn op het mooie satijnenpakje dat ze droeg. Dat satijn werd tot voor kort dikwijls geofferd aan het monster, dat „mode” heet, zeer gezocht voor mutsjes en mantelkragen. Thans heeft deze grillige dame weer andere slachtoffers gekozen. Maar het futengeslacht is den tijd van zware, meedogenlooze vervolging nog niet vergeten en het is ook aan haar, die nader en nader komt, te zien dat angst haar voortdrijft. Maar hoog is haar houding, niet alleen om haar mooie kleed, maar om het jonge leven dat haar gedachten in beslag neemt en al haar zorgen heeft. Twee kleintjes draagt ze op haar rug en twee andere zwemmen naast moeder, zij aan zij. Wie deze fijne vogels ooit zoo van nabij zag, vergeet dat schouwspel nooit.

Vlak bij de plek waar ik doodstil zat, hielden ze halt en ze plasten en plasten naar hartelust. Toen zag de altijd waakzame moeder mij en daar doken ze met ongelooflijke snelheid diep in het heldere water, waar mijn oogen ze nog een eind konden volgen, de moeder met haar als kleine zebra's geteekende kleintjes. Toen waren ze verdwenen in riet en biezen.

Daar komt een koppel patrijzen gevlogen over het water, neerstrijkend op de wei, vlak bij. Ik zie ze pikken naar de graszaadjes, welke overal kwistig in 't rond liggen gestrooid. Ik kan ze duidelijk onderscheiden, de beide oude vogels, een bruine vlek op den buik, de zoogenaamde hoefijzervlek en dertien jongen, bijna volwassen. Hoe mooi de zorg van die ouden, hoe heerlijk hun waakzaamheid, heel het groote gezin omvattend, hen waarschuwend met zachte angstgeluidjes bij elk vermeend of werkelijk gevaar. Zie, daar duiken ze allen tegen den grond, door hun schutkleur beschermd, doodstil als muisjes zich houdend. Een zwarte kraaienbende kwam aangezweefd, nu was er niets te zien en nauwelijks was het gevaar voorbij, of ze trippelen weer over de wei, het kleine, vlugge hoendervolk. Maar, het is waar ook, ik zat daar eigenlijk te vissen en de kapitein had mij als vangst hoogstens een schele posk toegezegd. Zou ik zoo gelukkig zijn? Mijn vischtuig blijkt onbeweeglijk vast te zitten. Misschien toch een reuzevisch? Je kunt het nooit weten. Het geval lijkt mij intusschen niet te gunstig en het blijkt dat mijn snoer hopeloos vastzit aan een boomwortel onder water. Het moet toch los, zoo niet goedschiks, dan kwaadschiks en daar sta ik met mijn mooien hengel met nog een eindje draad er aan; de rest is geofferd aan een dorre wilgenstronk.

De kapitein zal wel raad weten, dacht ik en wilde juist op stap gaan, toen ik opeens een noodkreet hoorde. Ik ging raad vragen aan een die zelf radeloos leek te zijn. Wat heeft de man toch! Hij riep luide om hulp, gelukkig niet omdat hij het water ingegleden of misschien wel ingetrokken was, want ik zag hem in felle actie op den oever staan. Zoo snel mijn beenen mij dragen konden, snelde ik te hulp.

„Man, wat is er?” En 't antwoord luidde: „Zoo'n kop, als een kalf”. Waar? „Ja, waar; hij is foetsji en alles kapoet, tot den hengel toe”.

Nu, het valt mij gelukkig mee. Ik dacht dat je misschien in slaap gevallen was en in den droom iets verschrikkelijks gezien had. Als je een bende Atjeërs had zien opduiken uit het alang-alang-riet, dan had je geen schriller noodkreet kunnen slaken. Maar vertel eens rustig wat er gebeurd is.

„Ik had hem eraan, dien oud-vader, heb hem behoorlijk zijn kunsten laten vertoonen, hij vloog tot de overzijde, de katrol liep tot het einde af, ik wond haar op en hij leek al behoorlijk mak, ik liet hem nog eens tot gindschen kant als een razende door het water scheren, wond weer op en daar lag de kop op het drooge. Zoo'n kop”!

VISSCHER DIE STEEDS MET LEEGE HANDEN HUISWAARTS KEERT 221

Het pasgeboren kalf was intusschen een volwassen stier geworden.

„Ik schreeuwde dat je mij helpen zoudt met het schepnet, want ik kon hem er niet inkrijgen, wou hem toen maar grijpen, doch hij ging als 'n bezetene tekeer en als spinrag brak het ijzersterke snoer. Zelfs de hengel ging midden door”.

Van de vischpartij was de aardigheid nu glad af. Het was een zielig gezicht zooals de kapitein daar over de weide liep met de gebroken hengelresten; het was eenvoudig geen gezicht. Van zijn martiale houding was niets gebleven. Wijzend ook op mijn gehavend tuig, zei ik meewarig: zóó is het niet dat overwinnaars wederkeeren. Maar daarom nog niet getreurd. Maar gauw naar huis om verslag uit te brengen en onzen troost te zoeken in wat mijn vrouw ons bieden zal.

Hij keek op zijn horloge — het is al veel later dan ik dacht, heb vanavond ook nog een wet-houdersvergadering. Ja, man, men kan wat beleven.

Ik ben intusschen best tevreden, ik zag een fuut met vier jongen, twee op den rug van de moeder gezeten en twee tegen haar aan gedrukt.

„De futen kunnen voor mijn part naar den bl loopen”.

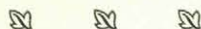
Zwemmen, bedoel je zeker, want weet je wel dat een fuut nooit loopt; ze doet nooit iets anders dan zwemmen en drijven, ze slaapt op 't water rustend.

En ik zag een koppel van vijftien patrijzen. „Kunnen aan het zelfde adres zich vervoegen”, „en je kunt zelf ook”; houd maar op, zei ik, een verstandig man heeft aan een half woord genoeg. Ik kan het toch niet helpen dat die snoek sterker dan jouw hengel was. „Nee, maar om me nu ook voor den gek te houden. Ik had er wat voor over gehad hem in mijn net te hebben. Zoo'n kop”. De kop groeide nog steeds zienderoogen.

Nu, kom maar gauw eens terug, zei ik vriendelijk bij het afscheid. Ik keek hem na terwijl hij met gebogen hoofd naar Doesburg toog. Een dienaar van den heiligen Hermandad ging eenige dagen later ter vischvangst naar het „lamme water”. Met een snoek van meer dan zestien pond, een monster, door welks keel een waterhoentje glad naar binnen glijdt, is hij als een overwinnaar huiswaarts gegaan. Kleine mosplantjes zag ik op zijn ouden kop gegroeid. Als het waar is, wat kenners beweren, dat een snoek als de bekende schrok uit het kinderversje, van den honger niet slapen kan, als hij niet zijn eigen gewicht aan voedsel verzwolgen heeft, dan is de opruiming van dit exemplaar een verruiming voor wat daar spartelt en dartelt in het stille water, waardoor eens onze oude IJssel liep.

Keppel.

M. J. F. SCHÖNFELD.

NOVEMBER.

Na de geweldige trekdruchte van de tweede helft van October begint er in November gaandeweg rust en stabiliteit te komen in de vogelbevolking. Heelemaal rustig wordt het nooit en we kunnen nog voor groote verrassingen komen te staan. Wie echter een vast gebied bekijkt, dag aan dag, merkt al spoedig iets van een vaste bevolking, zelfs van een soort van urentabel. In mijn tuin hebben heggemus en winterkoning zich weer gevestigd. Er is ook een vinkenpaar en op gezette tijden komen de meezen op tournee, nog niet de echte winterzwermen, maar stelletjes van twee of drie. Behalve koolmeezen zijn dat ook de glanskopmeesjes, de mooiste, vlugste, aardigste van alle meezen. In vorige jaren kwamen die strijk en zet op de hennepnetels en fladderden daar alleraardigst om de nootjes uit de stekelige kelken te bemachtigen. In een onbewaakt oogenblik heeft de tuinman dit jaar het perk voor mijn raam gezuiverd en nu kwamen de glanskoppen tevergeefs en zochten nog heel ernstig den hoek af. De gedachte lag voor de hand, dat ze zich van 't vorig jaar die hennepnetels nog herinnerden. Ik ga nu stoutweg weer hennepnetels zaaien op die plek.

Let nu ook op het winterkleed van musschen, spreeuwen, vinken, groenvinken. Er is aan die gewone vogels nog zoo veel plezier te beleven. De manvink heeft nu niet meer het prachtig